

Lov
za Janezom
Janšo

Zamudil sem na stotine sončnih zahodov

Ko smo se dogovarjali za intervju s predsednikom vlade, smo ga zaprosili za slabo urico. In (neuradno) izvedeli, da toliko časa še za svojo Urško nima, kaj šele za Jano. Izborili smo si polovico tega časa in natanko po pol ure nam ga je njegova tajnica skoraj odvlekla iz kabineta. Zato smo ga morali »loviti« še pred sestankom na Brdu pri Kranju, dan pred njegovim odhodom na štiridnevno zasедanje Sveta Evrope v Bruslju. Premier Janez Janša je trenutno med najbolj zaposlenimi ljudmi v državi, saj poleg premierske opravlja funkcijo predsednika Sveta Evrope.

Tekst: **TINA HORVAT**, foto: **MATEJA JORDOVIČ POTOČNIK**

Ljudje vas dojemajo kot skrajno resnega, strogega in samo politiki predanega moškega, medtem ko zasebno veljate za drugačnega. Je težko ves čas paziti na to, kako se vedete?

Delo, ki ga opravljam, je precej resno in večino ma ne sili k nasmehom. Biti stalno na očeh javnosti pa tudi ni ne vem kakšna nagrada.

● **Se zasebno več smejete ali ste resni?**

Zasebno življenje bolj vzpodbuja k nasmehom. Žal pa ga je trenutno tako malo.

● **Je vaša politična pot ambiciozno načrtovana in brezkompromisna ali so bila tudi naključja?**

Začetek je bil naključen, saj so za to, da grem v politiko, pravzaprav poskrbeli drugi. Tisti, ki so me pred 20 leti poslali v zapor. Verjetno so mislili, da se me bodo tako znebili, v resnici pa so me s tem šele potisnili v resno politiko.

● **Kaj bi takrat v zaporu rekli tistemu, ki bi vam napovedal, da boste čez 20 let predsednik vlade in predsednik Sveta Evrope?**

Da je padel z lune. Že če bi mi takrat kdo samo omenil, da se bom naslednja leta aktivno ukvarjal s politiko, bi šel z njim stavit, da ne bo tako. V zaporu sem se trdno odločil, da se bom v življenju ukvarjal samo s stvarmi, ki se mi zdijo pomembne, in politike ni bilo med njimi.

● **Kaj vas je potem prepričalo, da potrebujete politiko? Oziroma da politika potrebuje vas?**

Okolje, v katero sem prišel, ko so me spustili iz vojaškega pripora na Roški. Bilo je čisto drugačno od tistega, iz katerega so me iztrgali z aretacijo. Medtem se je Slovenija dobesedno zbudila. Namesto previdnega, skeptičnega in samo rahlo pomladno obarvanega naroda sem na Roški našel prebujeno Slovenijo s tisočimi ljudmi na ulici, ki so na glas zahtevali spoštovanje človekovih pravic, pa tudi že demokratične volitve in samostojno Slovenijo. Zdelo se mi je, da se je zgodil čudež in da imamo zgodovinska priložnost, da se stvari trajno spremenijo. In da je ne glede na osebno ceno vredno poskusiti.

● **Si 20 let kasneje lahko rečete, da je bilo vredno?**

Mislím, da je bilo. Sodeloval sem pri nečem velikem. Po dvajsetih letih je Slovenija veliko več, kot si je kdo takrat upal napovedati ali celo samo sanjati. Nihče ni takrat pričakoval, da bo Slovenija čez 20 let članica EU, NATO, da bomo imeli evro, da ne bo meja, da boš šel lahko na Dunaj, v Milano ali Stockholm brez potnega lista. Tako visokoletečih sanj takrat nismo imeli. Morda so segale do želje, da bi Slovenija postala samostojna država, medtem ko to, kar je sedaj, presega takratna pričakovanja.

● **Kljub inflaciji, slabo plačanim delavcem in zadrževanju kapitala v rokah peščice, kar povzroča nezadovoljstvo med ljudmi?**

Inflacija je bila pred 20 leti tudi do tridesetkrat večja, kot je danes, plače bistveno manjše, lastni na pa kljub deklariranemu samoupravljanju praktično v upravljanju ozke elite takratnih partijskih veljakov, ki si je to lastnino v naslednjem desetletju z divjo privatizacijo tudi bolj ali manj prisvojila. Videli smo, kako so nekateri prišli v podjetja s praznimi aktovkami, danes pa so njihovi lastniki. Drugi so med vodenjem napol državnih podjetij omogočili posle svojim zasebnim podjetjem in podjetjem svojih sinov, silno obogateli, nato pa to sumljivo pridobljeno bogastvo zaščitili še s politično funkcijo.

● **Navadni državljani imamo velikokrat občutek, da vam je politikom vseeno za nas, da ne delate toliko v naše, kot v svoje dobro. Vam delamo krivico?**

» Videli smo, kako so nekateri prišli v podjetja s praznimi aktovkami, danes pa so njihovi lastniki. «

Kakor komu. Zagotovo večina nosilcev odgovornih funkcij v državnih institucijah in gospodarstvu v Sloveniji dela s poštenimi nameni. Verjamem, da je bilo tako vseskozi od osamosvojitve Slovenije naprej. Preprosta logika nam pove, da bi bila Slovenija danes bistveno nižje v razvoju, če bi večina upravljalcev države in gospodarstva delala slabo in nepošteno. Vendar večina ne izstopa, o tem se ne govori, izstopajo slabi primeri, o katerih sem govoril prej. To pa ljudi upravičeno moti.

● **Vaše delo je med najbolj stresnimi v državi. Ali se vse skupaj izplača, ne samo materialno, ampak tudi v smislu (ne)skrbi za zdravje in pomanjkanja časa?**

Materialno se to delo zagotovo ne splača, večina direktorjev celo majhnih podjetij ima precej višje plače od članov vlade. Tudi zdravju stalen stres zagotovo ne koristi. Če bi delal obračun za zadnjih 20 let, bi bil verjetno zelo razdvojen. Na eni strani bi kristalno jasno videl, kaj vse sem zamudil v tem času in kako drugače bi lahko živel, na drugi strani pa bi videl rezultate tega truda, o katerih se mi zdi, da so v redu.

● **Kaj konkretno ste zamudili?**

Na stotine sončnih zahodov, ki bi jih lahko gledal v gorah, namesto da sem nastopal na javnih

tribunah po Sloveniji. In na stotine večerov, ko bi bil lahko s tistimi, ki jih imam ali sem jih imel rad, pa sem bil na sejah in zborovanjih. Tega sem se pravzaprav dobro zavedel, šele ko mi je umiral oče. Zaradi bolezni ni mogel več govoriti, a v očeh sem mu videl, da je med nama ostalo še veliko neizgovorjenega. Časa žal ne moreš zavrtneti nazaj. Potem je tu še na stotine knjig, ki sem jih spotoma kupil, a jih še nisem mogel prebrati, pa na desetine rek, ki bi jih rad preveslal, vendar jih nisem.

● **Med katerimi obveznostmi smo vas ujeli danes? Kje ste bili včeraj in kje boste jutri?**

Pred vami sem imel pogovor z ministrom za pravosodje, za vami prihaja na obisk predsednik odbora regij EU, potem imam dogovorjene telefonske pogovore s predsednikoma vlade Litve in Estonije ter nemško kanclerko in predsednikom evropske komisije, pa usklajevalni sestanek glede zaključkov evropskega sveta, posvet o skupnem stališču EU do vizne politike ZDA, jutrišnji dan in večina naslednjih pa bodo v celoti posvečeni pripravam na marčevski Evropski vrh.

● **Kolikokrat na teden potujete v tujino?**

Enkrat do dvakrat. S tem, da sem večino pripravljanih obiskov, vezanih na predsedovanje Slovenije, opravil že prej, predlani in lansko leto,

ki je bilo v tem pogledu zelo naporno. Tri leta vnaprej smo naredili načrt potovanj in obiskov ter ga večinoma izpolnili. Obiskal sem praktično vse evropske države, poleg tega pa ZDA, Kitajsko, Rusko federacijo, Turčijo, Saudsko Arabijo, Ukrajino, Kuvajt in Irak. Samo lani sem bil petkrat v Lizboni.

●Kako vam uspe, da se ne naveličate vsega tega? Se vam je že zgodilo, da ste želeli »izstopiti«?

Vodenje EU zagotovo ni dolgočasno, dogajanje je zelo pestro in takšne dinamike se težko naveličaš, prej lahko morda pregoriš.

Sicer pa se danes da izstopiti, lahko bi se komu to zdelo neodgovorno, a bi se čez dva

meseca vse po-

zabilo, prišli bi

drugi in življe-

nje bi teklo na-

prej. Mogoče

je bilo drugače

ob osamosvo-

jitvi ali pa tudi

ne. Nihče ni ne-

nadomestljiv,

takšnih iluzij sem

se že zdavnaj znebil.

Je pa res zelo naporno,

vsaj o sebi lahko rečem, da

tako intenzivno še nisem delal in

se učil nikoli prej.

●Ste glede na bližajoče se volitve zaradi časa, posvečenega obveznostim predsedovanja, pri-

krajšani oziroma so vaši konkurenti v predno-

sti?

Prav gotovo. Vodenje EU terja najmanj 70

odstotkov mojega časa, s tem, da se tega dela doma

praktično ne vidi, včasih je tudi namerno ignori-

rano. V EU je treba za vsak najmanjši premik vlo-

žiti ogromno energije, poklicati na desetine ljudi,

poiskati zaveznike, uskladiti včasih povsem na-

sprotna stališča. Nekatere teme so izredno občut-

ljive, še posebej zunanje-politične. Paradoksalno

pa je pri nas ravno minister za zunanje zadeve, ki

v teh mesecih opravlja izjemno odgovorno delo,

izpostavljen hujšim napadom kot prej, ko še nis-

mo vodili EU.

●Zakaj politiki pravzaprav silite v politiko, ki je

že sama po sebi polna konfliktov? Ne bi bilo laž-

je hoditi v običajno službo, gojiti konjičke in uživa-

vati v življenju?

Res je, politika je okvir, v katerem se srečujejo

različni interesi, zato to večinoma ni prostor har-

monije, ampak prej konfliktov. Ker smo ljudje po

naravi različni, je to najbrž nujno zlo človeštva.

Pomembno pa je, da se nasprotja zgladijo ob po-

goju svobodnega soočanja argumentov in odlo-

čitve sprejemajo demokratično. V širšem smislu

pa je politika vsako javno opravilo, tudi urejanje

družinske ali znanstvene revije. Seveda pa vem,

kakšna je razlika med poklicnim ukvarjanjem s

politiko in običajnimi poklici. Pred prvimi sv-

obodnimi volitvami sem bil novinar, urednik, sis-

temski analitik v računalniškem podjetju, dr-

žavni uradnik, učitelj na gimnaziji, po prvi obtož-

bi pred vojaškim sodiščem leta 1985 nekaj časa

brezposeln in zato prisiljen opravljati vsakovrstna

fizična dela za majhno plačilo.

●Kako prenašate, kadar vas ljudje ob srečanju

nadlegujejo z aktualno politično problematiko?

Pravzaprav imam z ljudmi in okolico zelo lepe

» Sicer pa pri sebi o kakšni zasvojenosti s športom ne bi mogel govoriti. V sedanji gneči sem zelo vesel, če enkrat na teden pridem na vrh Šmarne gore ali Nanosa. Gibanje zelo pogrešam. «

so večinoma zelo prijazni. Če se le da, se udeležu- jem čim več dogodkov brez obveznega protokola, pred nekaj dnevi sva bila z Urško v Mestnem gledališču, na predstavi Jančarjeve Lahke konjenice, predstava je bila za študentski abonma in izven, bilo je zelo v redu.

●Če greste na pivo, katero pijete?

Nimam posebne preference, pivo pijem le red- ko.

●Kakšni so odnosi med političnimi voditelji v Sloveniji? S katerimi se družite, samo s koalicijskimi ali tudi z opozicijskimi?

Sodelovanje s predsednikom državnega zbora in predsednikom republike je zelo dobro ter korektno. Imamo redne sti-

ke. Z drugimi bolj občasno, za ne- formalno druženje pa v tem hitrem tempu skoraj ni prostora. Prej, ko sem bil še v parlamentu, pa smo poslanci različnih prepri- čanj ostre debate v poslanskih klopek, ko je vsak zastopal svoje stališče, večkrat nadaljevali v re- stavraciji za isto mizo.

●Pa ste se potem pogovarjali samo o politiki ali tudi o ženskah, športu in podobnem?

O vsem mogočem, tako kot vsi drugi, končno smo tudi politiki ljudje.

●Je v politiki prostor za prava prijateljstva?

Moji prijatelji so tako iz politike kot od drugod, predvsem med gorniško srenjo in tudi še iz časov, ko sem se ukvarjal z računalništvom ter novinar- stvom. Je pa pri ohranjanju prijateljskih stikov in še posebej pri navezovanju novih problem čas.

●Kakšno predvolilno kampanjo pričakujete v naslednjih mesecih?

Opozicija jo je kljub drugačnim obljubam žal že začela, in ta je precej ostra. Izkoriščajo čas, ko smo v celoti zaposleni s končevanjem reform in vodenjem EU. Seveda ne vsi, tudi v opoziciji je veliko korektnih politikov, a žal je njihov glas raz- meroma šibak.

●Kateri je vaš največji uspeh zdaj, ko ste pred- sednik vlade, in kaj čutite kot svoj največji po- raz?

Naš največji uspeh v tem mandatu je zagotovo še

enkrat hitrejši go- spodarski razvoj

od povprečja EU, več deset

tisoč novih d e l o v n i h

mest in ve- liko zmanj-

šanje brez- poselnosti,

p r e v z e m

evra in vstop v schengenski

prostor, torej odprava notra- njih meja EU. Kot

poraz pa štejem vsaj zaenkrat še neuspešen

poskus, da s soglasjem sprejme-

mo zakona o žrtvah vojnega nasilja in o vojnih grobiščih ter tako prihodnje generacije razbreme-

nimo ideoloških razprav o preteklosti.

●Ob smrti dr. Drnovška smo vsi ugotavljali, da je njegov umik v duhovnost, ki je za časa nje- govega življenja sprožal precejšnje reakcije, na

koncu obveljal za nekaj pozitivnega. Kakšno je vaše mnenje o tem?

S pokojnim dr. Drnovškom sva imela nekaj dol- gih pogovorov na to temo. Knjigo Martina Kojca, o kateri je kasneje rekel, da mu je spremenila tok razmišljanja, sem mu poslal po enem od teh pogo- vorov. Razšla sva se na točki, ko se je odločil, da bo na osnovi tega vala ustanovil gibanje, ki bo so- delovalo na lokalnih volitvah. Duhovnosti ni mo- goče zreducirati na volilni program, tako kot ni mogoče imeti dobrega političnega programa, ki ne bi temeljil na vrednotah.

●V nasprotju z duhovnim dr. Drnovškom ste »mlajši« politični voditelji zasvojeni s športom. Kakšen odmerek telesne aktivnosti potrebujete za obstoj?

No, tudi dr. Drnovšek je bil zelo aktiven šport- nik, v devetdesetih letih sva npr. večkrat igrala ten- nis. Sicer pa pri sebi ne bi mogel govoriti o kakšni zasvojenosti s športom. V sedanji gneči sem zelo vesel, če enkrat na teden pridem na vrh Šmarne gore ali Nanosa. Gibanje zelo pogrešam.

●Vaša najljubša dejavnost v prostem času je alpinizem. Vas je že kdaj kdo poskušal odvrniti od tega iz varnostnih razlogov?

Ja, občasno sem poslušal takšne nasvete, a saj sami veste, da se o tem nima smisla pogovarjati z ljudmi, ki ne plezajo, saj si vse skupaj čisto druga- če predstavljajo.

●Koga bi ubogali, če bi vam, seveda zgolj teo- retično, prepovedali plezati? Mamo, Urško, otro- ka? Kdo ima na vas največji vpliv?

Prepoved nima nobenega smisla, potrebni pa so previdnost, znanje in predvsem spoštovanje do gore, narave. Moji mami se je plezanje vedno zde- lo povsem mimo, najprej je celo mislila, da v gore nosimo lestve. Z Niko in Žanom smo že skupaj preplezali nekaj lažjih smeri, Urška pa je bistve- no boljša plezalka od mene. Sicer pa z izjemo ti- stih prvih alpinističnih let, ko smo solirali (plezali sami in ne v navezi, op. T. H.) tudi težje smeri, ni- sem nikoli pretiraval in sem varovanju vedno na- menil vso potrebno pozornost.

●Vaša zaročenka Urška je za našo revijo pove- dala, da je bilo veliko medijsko zanimanje zanjo veliko presenečenje. Kaj pa za vas, ki ste že vaje- ni živeti pred očmi javnosti?

Glavno breme je vsekakor padlo nanjo, vendar se je dobro držala. Zame je bil ta naval na zasebnost le delno pove- čanje že sicer stalno prisotne rado- vednosti sedme sile.

●Kaj porečete na namigova- nja, da gre pri vajinem odnosu za predvolilno kampanjo, ozi- roma koliko si dovolite, da na vaše zasebno življenje vpliva- jo mediji?

Rumenih medijev ne sprem- ljam, zato me tovrstno razmiš- ljanje ne najde oziroma me ne obremenjuje preveč. Tudi sicer gre pri teh špekulacijah za veliko pod- cenjevanje volivcev. Če bi tovrstna na- migovanja tako vplivala nanje, potem na volitvah 2004 najbrž ne bi nikoli zmagali.

●Že dlje poslušamo, da vama zvonijo poročni zvonovi, a vas si ne upajo vprašati, Urška pa ne- rada govori o tem. Ste o poroki pripravljene po- vedati kaj konkretnjšega? Kdaj, kje in kako?

Na to vprašanje bi vam lahko odgovorila samo skupaj.

●Prav, se bomo potrudili! ■